

Politický jazyk vo volebnej kampani amerických prezidentských volieb 2024

Ján Kšiňan

Abstract

Political Language in the 2024 US Presidential Election Campaign. *The American presidential election is a phenomenon that is watched not only by the nation itself but also by the world. This happens for several reasons – the prime one is the vigilant awareness that the election results have a global impact. The USA is one of creators that form the direction of international politics, and the role of the president grants the winner of the election great powers in shaping and shuffling such a political situation. Last but not least, it is the high viewership due to the campaign itself, as it is all about marketing, lobbying and show – these are the concepts that entertain and sell. Winning is not just about expertise but first and foremost, it is about the gift of the gab and the ability to persuade. The aim of the study is to present and analyze the political rhetoric of both of the US presidential candidates (Ms. Kamala Harris and Mr. Donald Trump).*

Keywords: Harris, Trump, American elections, kampaň, political language, marketing.

Kľúčové slová: Harris, Trump, americké voľby prezidenta, kampaň, politický jazyk, marketing

Úvod

Americké prezidentské voľby sú fenomén, ktorý sleduje nielen národ samotný, ale rovnako celý svet. A to hneď z niekoľkých dôvodov – v popredí stojí bdelé uvedomenie, že výsledky volieb majú globálny dopad. USA je jedným z tvorcov smerovania medzinárodnej politiky (a to i napriek čiernym koňom ako sú Brazília, Rusko, India, Čína a Južná Afrika či všeobecne BRICS) a rola prezidenta priznáva víťazovi volieb veľké právomoci v tvorení a zamiešaní takejto politickej situácie.

A v neposlednej rade je sledovanosť spôsobená kampaňou samotnou, nakoľko ide o marketing, lobbying a šou – to všetko sú pojmy, ktoré bavia a predávajú. Víťazstvo nie je len o odbornosti, ale v prvom rade o dare reči

a schopnosti presvedčiť. O predstavenej téme by sa dalo tvrdiť, že je aktuálna stále a zároveň cyklicky – kým bude mocenský potenciál Spojených štátov dostatočný na to, aby boli jedným z tvorcov globálnych multilaterálnych vzťahov, budú v centre pozornosti. Cyklickosť je podčiarknutá pravidelným konaním volieb (ktorých dátum je nemenný), takže sa predpokladá, že miera záujmu o tému a voľby samotné porastie s ich blížiacim sa dátumom. Cieľom štúdie je predstaviť a analyzovať politickú rétoriku oboch amerických prezidentských kandidátov – Kamalu Harris(ovú) a Donalda Trumpa.

Kamala Devi Harris – kandidátka za demokratickú stranu

Volebný slogan a logo

Volebný slogan kampane je formulovaný ako „Pod’me to vyhrať!“ (Let’s win this!), čo má motivovať voličov k aktivizácii a vyvolať zanietenie a pocit angažovanosti. Navyše ide o nepriamy odkaz na slová súčasného prezidenta Joa Bidena, ktoré boli použité v príspevku na sociálnej sieti X, keď oznámil, že jeho podpora ako odstupujúceho kandidáta smeruje ku Kamale Harrisovej (Biden 2024). Logo je navrhnuté v klasickom dizajne – s menom prezidentského a viceprezidentského kandidáta, v demokratickej modrej. Druhé využívané oficiálne logo pridáva do ilustrácie *for president* s „for“ zvýrazneným červeným písmom, čo býva vnímané dvojako: ako inklúzia pre republikánskych kandidátov, ktorí by zvažovali voľbu demokratického kandidáta a zároveň ako odkaz na farby americkej vlajky. Zároveň ide o ťah, ktorý apeluje na konzervatívne ladených voličov. Podobná kolorizácia býva tradične uplatňovaná aj pri ostatných kandidátoch. Podľa Kate Conway (2024) bola celá kampaň prerobená na prezidentskú (z viceprezidentskej a šitej na Bidena) za 26 hodín, vrátane tlače nových sloganov a loga. Ďalšie neoficiálne logá pridávajú do ilustrácie drobné úpravy s červeným písmom – *for the people, for president*.

Kampaň na internete a sociálnych sieťach

Kampaň na internete sa realizuje na niekoľkých sociálnych sieťach súčasne a je patrične prispôbená publiku, ktoré tieto siete preferuje. Tím Harrisovej je aktívny na väčšine dostupných sietí.

TikTok je podľa demografickej návštevnosti mladá sieť a komunikácia cez ňu bola patrične upravená. Podľa analýzy je mobilizačný tím zodpoved-

ný za túto sieť tvorený zamestnancami generácie Z (vekové rozmedzie 12-27 rokov) a využívajú prostriedky populárne v tejto generácii – humor, vírálne meme obrázky a videá, emotikony a provokačné posty voči Trumpovi: „...tým využil potenciál memečiek preraziť s mladšou, večne online demografickou skupinou“ (Habeshian 2024).

Využívanie populárnych nástrojov a schopnosti využiť žart vo svoj prospech – výroky a citáty Harrisovej kolovali internetom oveľa skôr, než sa jej tím rozhodol k nim prikloniť a využiť ich (napr. citácia o páde z kokosového stromu). Jej fanúšikovská základňa (fandom) začala samú seba nazývať *K-Hive* (v preklade K-úl), čo priamo korešponduje s obdobným názvom fandomu Beyonce, ktorej pesnička bola využitá v kampani. Beyonce však nie je jedinou celebritou, ktorej fanúšikovia interagujú s Kamalou Harris, do predvolebnej kampane sa zapájajú aj Swifties (fanúšikovia Taylor Swift, ktorá taktiež vyjadrila svoju podporu demokratom), ktorí organizujú dobrovoľnícku kampaň – bulletiny, montáže, videá, meme, informačné kampane. Angažovanosť fanúšikovských skupín sa môže zdať v politickom spektre ako komická alebo absurdná, je potrebné si však uvedomiť, že ide o hlasy, ktoré sa počítajú v miliónoch (Spring 2024).

Niektoré humorné posty sú zdieľané taktiež na sieti X, kde oficiálny názov znie *Kamala HQ* (ako skratka pre *Kamala headquarters* – riaditeľstvo, čo je snahou o inklúziu a pobavenie mladého obyvateľstva), ako napríklad zostrih vyjadrení kandidáta Trumpa, ktoré sú ozvučené slepačím kotkodákaním. Popis znie „Bojíš sa @realdonaldtrump? 🐔“ (Kamala HQ 2024a) a priamo odkazuje na užívateľský účet druhého kandidáta. Podobne výsmešný post sa objavil aj 03.08.2024, týka sa budúcej prezidentskej debaty, kde bol Trump prirovnaný k vystrašenému psíkovi shiba inu (Kamala HQ 2024b). Okrem provokačných a humorných príspevkov je však priestor na sieti X venovaný výberom z mediálnych vystúpení, citáciám a programovým zdieľaniam, ako napr. post „šťastný IVF deň všetkým okrem JD Vance“; ktorý hovorí o Trumpovej legislatíve proti liečbe neplodnosti a umelého oplodnenia (Kamala HQ 2024c), či záznam z interview s prezidentom Bidenom v NBC News, o 28 nepravdách Donalda Trumpa a ich nedostatočnom mediálnom pokrytí (Kamala HQ 2024d), alebo reakcia na Trumpove prehlásenia o jeho zásluhách na zlacnení inzulínu (Kamala HQ 2024e). Na druhú stranu spomínaný X účet čelí kritike za cielené upravovanie videí, aby vykresľovali Trumpa v čo najnegatívnejšom svetle a za šírenie dezinformácií (Dale, 2024).

O niečo menej aktívna kampaň sa uskutočňuje na YouTube a Instagrame. Účet na YouTube obsahuje 477 videí a má 4888 tisíc odoberateľov (ku 15.09.2024), a až na niekoľko výnimiek, ako napr. nominačný prejav, preferuje Kamala Harris kratšie videá, ktoré sú lepšie uplatniteľné na iných sie-

ťach, ako sú spomínané X a TikTok. Daný fenomén sa však môže počas kampane zmeniť, nakoľko YouTube nedávno pridalo funkciu krátkych videí, ktoré naplňajú podobnú rolu ako TikTok. Instagramový účet má 18,4 mil. tzv. „followerov“, teda sledovateľov (k 15. 09. 2024), tu však kampaň nie je taká dynamická ako prostredníctvom iných médií. Podobne stagnujúci je aj Facebookový profil. Táto sociálna sieť postupne stráca na popularite a to sa odráža aj na záujme politikov o ňu. A hoci je Kamala Harris na nej stále aktívna, stránka už nie je tak často navštevovaná.

Donald John Trump – kandidát za republikánsku stranu

Volebný slogan a logo

Volebný slogan pozostáva z pôvodného „urobiť Ameriku opäť skvelou“ a opiera sa o stratu ekonomickej dominancie, celkový ekonomický úpadok a zhoršenie bezpečnostnej situácie, čo prisudzuje opatreniam vykonaným prezidentom Bidenom a migrácii. Avšak v júni 2024 došlo k re-brandingu loga a sloganu a aktuálne logo je konštruované ako čiernobiela kritika zatknutia Donalda Trumpa s heslom „nikdy sa nevzdávať“, kde „nevzdávať sa“ je z anglického slova *surrender*. Tento výraz sa vzťahuje na boj voči vyššej moci alebo inštitúcii, nie na vnútorný boj (ako by bolo preložené pri *never give up*). Trump týmto heslom stavia na svojom zatknutí, ktoré nazýva honbou na čarodejnice.

Oficiálne informačné kanály momentálne využívajú prvé pôvodné logo a druhé logo je ponechané ako neoficiálny marketingový ťah spojený s predajom predvolebného propagačného materiálu (tričká, hrnčeky, plagáty vyobrazujúce slogan a fotku urobenú počas zatknutia).

Kampaň na internete a sociálnych sieťach

Donald Trump bol v predchádzajúcich volebných obdobiach známou tvárou na sociálnych sieťach, predovšetkým na Twiteri. Jeho využívanie však zostalo poznačené zákazom a dočasným zrušením účtu (kvôli vyzývanie k násilným činom po útoku na budovu Kapitolu), zákaz zrušil až Elon Musk v roku 2022, keď sociálnu sieť odkúpil a premenoval na X. Odozvou bolo založenie siete Truth Social, po založení vlastnej platformy poklesla propagačná aktivita Donalda Trumpa na Facebooku a sieti X, až došlo k jej temer úplnej stagnácii. V nami skúmanom volebnom období je kandidát Trump najaktívnejší na TikToku, ktorého cieľovou skupinou je mladé obyvateľ-

stvo. TikTok je dynamická sieť, ktorá sa špecializuje na zverejňovanie krátkych videí, ktorých sledovanie nevyžaduje veľkú mieru pozornosti (v komparácii s debatami alebo príhovormi). Úspech TikTokovej kampane podľa Caroline Sunshine (Miller 2024) spočíva v tom, že populácia sa nielen stotožňuje s vyjadreniami Donalda Trumpa, ale taktiež s jeho autenticnosťou, ktorá vyplýva z nedokonalostí, akými je napríklad nižšia miera politickej korektnosti.

Spravodajský portál NBC News hovorí o účelovej interpretácii, kde sú verejné vyjadrenia upravované podľa druhu sociálnych sietí, čiže podľa cieľových skupín, ktoré preferujú ich používanie (Kamisar, Traylor 2024), tento krok nepovažujeme za prekvapivý, je súčasťou politického marketingu. Je možné ho kritizovať kvôli umelosti obsahu a manipulácii s autenticnosťou, ale ide o ťah, ktorý do určitej miery využívajú všetci politickí reprezentanti.

Truth Social je považovaná za najextrémnejšiu platformu, čo sa týka sprostredkovania obsahu a absencie cenzúry (spomínanými témami bývajú rasistické a mizogynne narážky, využívanie vojenských tribunálov, vysoká miera vulgarizmov). Platforma sa stavia do opozície voči ostatným mainstreamovým sociálnym sieťam a väčšina členskej základne je tvorená konzervatívcami (Associated Press 2024). Podľa štatistiky NBC zverejnil Donald Trump na platforme 1009 postov v máji, 815 v júni, 702 v júli a 1063 v auguste. Taktiež je pomerne vokálny ohľadom pocitu krivdy zo strany vyšetrovateľskej komisie (útok na Kapitol) a svojej túžby týchto predstaviteľov zatknúť – príkladom je napríklad upravený obrázok Joe Bidena, Kamaly Harris a Hillary Clinton(ovej) vo väzenských kombinézach (Price 2024). Aktivita na tejto sieti v septembri rapidne stúpila. V aktuálnom príspevku z 15 septembra 2024 vyjadruje Trump svoje obavy zo schopnosti Amerického poštového systému zvládnuť hlasovanie poštou: „Poštová služba Spojených štátov amerických priznala, že ide o zle fungujúci neporiadok, pri ktorom dochádza k strate pošty a oneskoreniam na takej úrovni, ako nikdy predtým. Ak je to FAKT, ako možno očakávať, že povolíme alebo budeme dôverovať poštovej službe USA, aby zorganizovala prezidentské voľby v roku 2024? Nie je možné, aby tak urobili“ (Trump 2024a), podobné vyhlásenia poskytujú živnú pôdu na spochybňovanie výsledku novembrových volieb, v prípade, že nebude podľa očakávaní kandidáta. Postavu samotnej Kamaly Harris označuje za komunistickú a v mnohých príspevkoch ju nazýva súdružkou Kamalou (comrade Kamala) a jej navrhované reformy nazýva rovnako komunistickými (Trump 2024b), zároveň všetkých bohatých zamestnávateľov, ktorí ju podporujú hlúpymi a ekonomicky nevedomelými (Trump 2024c).

Masmediálne inštitúcie a laická verejnosť samotná pomáhajú propagande na Truth Social svojim záujmom a zvedavosťou. Siet' je v porovnaní s Facebookom alebo Twitterom (X) malou a dalo by sa povedať zanedbateľnou, avšak jej sledovanie médiami a debatovanie o postoch bývalého prezidenta je to, čo tvorí nepriamy marketing a reklamu.

Ďalšou využívanou platformou je YouTube, ktorý umožňuje strategické využívanie reklám, ktoré predstavujú nielen nepriamy zisk, ale taktiež geniálny marketingový ťah, ktorý spúšťa špirálu sledovania nadväzujúceho obsahu. K 01.09.2024 má Trump na platforme 3,18 mil. aktívnych odoberateľov a 4,1 tisíc videí. Jeho propagačné fotografie voči Kamale Harris sú formulované ako propaganda šokom a strachom, napr. obrázky s titulkami „nikto nie je v bezpečí s Kamalinou otvorenou hranicou“ vyobrazuje ženu v slabo osvetlenej ulici, za ktorou sa zakráda muž s nožom a „spoznajte svojich nových susedov, ak vyhrá Kamala“ zobrazuje teroristickú skupinu páliacu americkú vlajku. V zázname rozhovoru s Elonom Muskem (pôvodne z X) sa okrem podrobného rozoberania atentátu na Trumpa venuje aj migračnej politike a ilegálnemu prisťahovalectvu, kde bolo načrtnuté, že Harrisová kopíruje jeho navrhované opatrenia a vydáva ich za svoje, ako napr. kontrolovaná migrácia – prisťahovalec môže vstúpiť do krajiny len s riadnym povolením a potrebnými preventivami. Taktiež sa diskutovalo o environmentálnej agende a udržateľnosti, kde bolo uznané, že ide o tému, o ktorej je potrebné diskutovať, avšak z pohľadu pre a proti – zakázanie spaľovacích motorov je nereálne, pokiaľ neexistuje stopercentne dostupná alternatíva (Trump 2024e).

Diskusia a záver

Poznáme jasný program a stratégiu volebnej kampane D. Trumpa. Na základe predchádzajúcich bodov si môžeme vytvoriť približný obraz o tom, čo chce D. Trump v prezidentskom úrade dosiahnuť. V otázke skutočného jazyka a politiky D. Trumpa možno s istotou povedať, že D. Trump je stúpencom pravicového nacionalizmu, v niektorých prípadoch je dokonca možné hovoriť o pravicovom radikalizme. Od roku 2016 svoju rétoriku ešte pritvrdil. V jeho prejavoch sa neustále spomína pojem deportácia, ktorú používal aj ako nástroj kampane v roku 2016. V tomto období hovoril o tom, že vyhostí 3 milióny migrantov, ktorí nebudú mať povolenie na pobyt v USA. Voči migrantom vystupuje ostro aj v súčasnosti. Vidieť to môžeme aj na jeho volebnom programe, v ktorom sa venuje migrantom hneď v prvých dvoch bodoch svojho programu, pričom hovorí aj o tom, že USA vykoná najväčšiu deportačnú akciu v histórii krajiny.

O Donaldovi Trumpovi môžeme povedať, že za tie roky vo verejnom živote si vytvoril imidž ultranacionalistu, ktorému pravicový extrémizmus nie je cudzí. Aj v bodoch jeho volebnej kampane niekoľko krát hovorí o USA ako o superveľmoci. Hovorí o tom, že USA by mali mať najsilnejšiu armádu, vyprodukovať najviac energie na svete a pod. V lete 2024 sa objavili aj správy, že D. Trump chce z USA vytvoriť bitcoinovú superveľmoc. Čo sa týka zahraničnej politiky, od roku 2016 prakticky razí politiku „Amerika Američanom“ (Holmes 2024).

Špecifickým je určite jazyk, ktorým sa D. Trump prezentuje v médiách. Nevyberavo a určite nekorektné sa vyjadruje na adresu migrantov, o ktorých na konci roku 2023 vyhlásil, že migranti otravujú krv USA a takisto otravujú aj psychiatrické ústavy a väznice USA. V septembri 2024 hovoril o migrácií ako o invázií zločincov (Ginger 2024).

Okrem migrantov nevyberavo hovorí napríklad aj o Židoch. V septembri 2024 vyhlásil, že ak nevyhrá prezidentské voľby, budú za to zodpovední práve Židia. Spomenuli sme, že D. Trump praktikuje politiku „Amerika Američanom“. Na začiatku roka 2024 vyhlásil, že USA nebude ochraňovať členov NATO, ktorí si riadne neplnia svoje záväzky. Pre Európu sú znepokojujúce aj jeho vyjadrenia o tom, ako rýchlo dokáže ukončiť vojnu na Ukrajine, pričom znepokojujúce sú práve jeho vyjadrenia o tom, že vzťahy s ruským prezidentom Vladimírom Putinom, sú v jeho prípade stále priateľské a pevné. Spomenuté výroky sú len výberom tých najdôležitejších výrokov z aktuálnej kampane. Ostrými výroky sa prezentoval už v minulosti (Slatery, Reid 2024).

Ak by sme sa zamerali na jazyk a politiku Kamaly Harris(ovej), musíme povedať, že ide o liberálnejšie zmýšľajúcu kandidátku oproti Donaldovi Trumpovi. Naplno si uvedomuje problémy americkej spoločnosti, avšak riešenie týchto problémov predkladá v umiernenej forme. V otázkach zahraničnej politiky má celkom odlišné názory ako republikáni. Neustále však upozorňuje na to, že americký ľud je pre ňu nad všetko ostatné. Kamala Harris nepoužíva vulgárne vyjadrenia voči svojim oponentom, ani voči migrantom alebo iným etnickým menšinám v krajine. Pre Kamalu Harris je veľmi dôležitá aj otázka klimatickej krízy. Kriticky vystupuje voči záujmom ropného a plynárenského priemyslu.

Kamala Harris je aj dlhoročná ochrankyňa menšín. Môžeme o nej povedať, že je zástankyňou progresívnych hodnôt. Dlhodobo bojuje za práva LGBTI komunity, ktorá ju vo veľkej miere podporuje v nasledujúcich prezidentských voľbách. Nedávno sa vyjadrila, že je za to, aby bola legalizovaná marihuana. Jednoducho môžeme pri tejto kandidátke vidieť, že razí tzv. liberálnu politiku (Gomez 2024).

S určitou možnosťou môžeme potvrdiť, že Donald Trump a Kamala Harris zastávajú úplne odlišné postoje k ďalšiemu smerovaniu USA. To, čo je takisto veľmi odlišné, je predvolebný boj, aký vedú obaja kandidáti v prezidentskej kampani. Kým Kamala Harris voči svojmu protikandidátovi vystupuje pomerne umiernené, Donald Trump používa najhrubší jazyk.

Porovnajme si napríklad jedny z prvých vyjadrení po ohlásení kandidačтуры Kamala Harris. Kým Kamala Harris označila súboj o Biely dom za voľbu medzi chaosom a slobodou, Donald Trump sa na konci júla vyjadril o Kamale Harris, že je „radikálny ľavicový blázon“ a taktiež je aj „ultraliberálnou hybnou silou každej Bidenovej katastrofy“ (Debusmann 2024).

Na svoju protikandidátku zaútočil Donald Trump niekoľkokrát aj na prelome júla a augusta. Na mítingu v Pensylvánii ju nazval „komunistkou“ a „bláznom“. Takisto zaútočil aj na súčasného prezidenta, pričom sa vyjadril, že „USA momentálne vedú hlúpi ľudia“. Ďalej sa Donald Trump neštil vyjadriť ani k pôvodu Kamaly Harris. Hovoril o nej, že využíva svoju rasovú identitu na politické účely. Dokonca hovoril o tom, že nevedel, že je černoška, pretože si myslel, že je indického pôvodu. Podľa neho využíva to, že je černoška aby si nahnala politické body (Looker 2024).

Podľa najnovších správ mal Donald Trump poslať Kamalu Harris na kognitívny test. Ďalej sa o svojej súperke vyjadroval, že podľa mnohých s ňou nie je nič v poriadku, že je pomalá a letargická. Nebál sa ju označiť za klamárku. Takýmto slovnými útokmi sa dokáže Donald Trump vyjadrovať o svojej protikandidátke v prezidentských voľbách. Forrest (2024) si kladie otázku, či aj Kamala Harris má podobné vyjadrovanie.

Faktom je, že v doterajšej kampani sme od Kamaly Harris takéto alebo obdobné vyjadrenia nevideli. K niektorým Trumpovým útokom sa však vyjadřila, napríklad k tým o jej rasovom pôvode. Tieto výroky označila za prejav neúcty a podľa nej majú svedčiť o tom, ako vyzerali Spojené štáty pod jeho vedením. Zároveň dodala, že USA si v budúcnosti zaslúži niečo lepšie (Trump o Harrisovej 2024).

Rozdielnosť v jazyku a politike medzi Donaldom Trumpom a Kamalou Harris je teda naozaj viditeľná. Ak by sme chceli charakterizovať jazyk a politiku Donalda Trumpa povedali by sme, že ide o jazyk pravicového radikálneho extrémistu. Nebojí sa vyjadrovať násilne voči určitým menšinám a k riešeniu problémov sa nebojí použiť radikálne metódy, ktoré skôr patria do minulého storočia. Naopak o Kamale Harris môžeme hovoriť ako o progresívnej liberálke, čo však nemusí byť sympatické všetkým vrstvám obyvateľstva.

Spôsob vyjadrovania sa svedčí o (ne)vyzretosti kandidátov na poli politiky, respektíve v mediálnom priestore. Je nevyhnutné, aby vrcholoví predstavitelia krajiny (či už súčasní, bývalí alebo budúci) volili vhodný jazyk

a spôsob verbálnej komunikácie, pretože toto odráža ich spôsob vedenia, ovplyvňujú verejnú mienku, ovplyvňujú národné a medzinárodné vzťahy. Jasný, premyslený jazyk môže vzbudzovať dôveru, spájať populácie a vyjadrovať hodnoty a ciele krajiny. Naopak, nevhodný alebo nejasný jazyk môže viesť k nedorozumeniam alebo oslabiť ich dôveryhodnosť a autoritu.

Literatúra

- ASSOCIATED PRESS. (2024). What we know about Truth Social, Donald Trump's social media platform. *AP News*, 27.03.2024, <<https://apnews.com/article/truth-social-donald-trump-djt-ipo-digital-world-7437d5dcc491a1459a078195ae547987>> [11. 11. 2024].
- BIDEN, J. (2024). Bez názvu (status na sieti X). X, 21.07.2024, <<https://x.com/JoeBiden/status/1815087772216303933>> [11. 11. 2024].
- CONWAY, K. (2024). How the Biden Campaign Transformed into the Harris Campaign. *New York Times*, 23. 7. 2024, <<https://www.nytimes.com/2024/07/23/us/politics/biden-harris-campaign-transformation.html>> [11. 11. 2024].
- DALE, D. (2024). Fact check: Harris campaign social media account has repeatedly deceived with misleading edits and captions. *CNN*, 14. 9. 2024, <<https://edition.cnn.com/2024/09/14/politics/fact-check-harris-campaign-social-media/index.html>> [11. 11. 2024].
- DEBUSMANN, B. (2024). Biden says he quit US presidential race to 'save democracy', *BBC*, 25. 7. 2024, <<https://www.bbc.com/news/articles-c047281jj8do>> [11. 11. 2024].
- FORREST, J. (2024). „Trump repeats insults about Harris' mental state as some GOP allies urge him to stick to issues“, 29. 10. 2024., <<https://edition.cnn.com/2024/09/29/politics/trump-insults-harris-republican-reaction/index.html>> [11. 11. 2024].
- GINGER, G. (2024). Trump says immigrants are 'poisoning the blood of our country.' Biden campaign likens comments to Hitler. *NBC News*, 17. 12. 2024, <<https://www.nbcnews.com/politics/2024-election/trump-says-immigrants-are-poisoning-blood-country-biden-campaign-likens-rcna130141>> [11. 11. 2024].
- GOMEZ, G. (2024). Harris wants to stand out as the pro-cannabis candidate. The industry isn't convinced yet. *CNBC*, 1. 10. 2024, <<https://www.cnn.com/2024/10/01/harris-the-pro-cannabis-candidate-the-industry-isnt-convinced.html>> [11. 11. 2024].

- HABESHIAN, S. (2024). What's behind Harris' social media dominance. *Axios*, 27. 8. 2024, <<https://www.axios.com/2024/08/27/kamala-harris-social-media-dominance>> [11. 11. 2024].
- HOLMES, F. (2024). President Trump Wants America to Become the World's "Bitcoin Superpower" U.S. Global Investors, 29. 7. 2024, <<https://www.usfunds.com/resource/president-trump-wants-america-to-become-the-worlds-bitcoin-superpower/>> [11. 11. 2024].
- KAMALA HQ. (2024a). Bez názvu (status na sieti X). X , 26. 8. 2024, <<https://x.com/KamalaHQ/status/1828121285265641517>> [11. 11. 2024].
- KAMALA HQ. (2024b). Bez názvu (status na sieti X). X , 26. 8. 2024, <<https://x.com/KamalaHQ/status/1819750067462402408>> [11. 11. 2024].
- KAMALA HQ. (2024c). Bez názvu (status na sieti X). X , 25. 7. 2024, <<https://x.com/KamalaHQ/status/1816568062201454621>> [11. 11. 2024].
- KAMALA HQ. (2024d). Bez názvu (status na sieti X). X , 16. 7. 2024, <<https://x.com/KamalaHQ/status/1813022528350118238>> [11. 11. 2024].
- KAMALA HQ. (2024e). Bez názvu (status na sieti X). X , 14. 8. 2024, <<https://x.com/KamalaHQ/status/1823833798607614229>> [11. 11. 2024].
- KAMISAR, B., TRAYLOR, J. (2024). Trump turns to Truth Social to share sexual jokes and calls for 'military tribunals'. *NBC News*, 30. 8. 2024, <<https://www.nbcnews.com/tech/internet/trump-shares-sexual-jokes-conspiracy-theories-truth-social-rcna168872>> [11. 11. 2024].
- LOOKER, R. (2024). 'Is she black or Indian?': Trump questions Harris' racial identity. *BBC*, 31. 7. 2024, <<https://www.bbc.com/news/articles-c06k07dn1zjo>> [11. 11. 2024].
- MILLER, S. (2024). How the Trump team is utilizing social media in Election (2024). *WDBJ*, 2. 8 2024, <<https://www.wdbj7.com/2024/08/02/how-trump-team-is-utilizing-social-media-election-2024/>> [11. 11. 2024].
- PRICE, M. (2024). Trump shares social media posts with QAnon phrases and calls for jailing lawmakers, special counsel. *ABC News*, 28. 8. 2024, <<https://abcnews.go.com/US/wireStory/trump-shares-social-media-posts-qanon-phrases-calls-113221197>> [11. 11. 2024].
- SLATTERY, G., REID, T. (2024). Donald Trump says Jews will be partly to blame if he loses election. *Reuters*, 20. 9. 2024, <<https://www.reuters.com/world/us/donald-trump-says-jews-will-be-partly-blame-if-he-loses-election-2024-09-20/>> [11. 11. 2024].

- SPRING, M. (2024). How Harris campaign is engaging with Swifties. BBC, 13. 9. 2024, <<https://www.bbc.com/news/articles/c3d9dd8v75no>> [11. 11. 2024].
- TRUMP D. (2024a). Bez názvu (status na sieti Truth Social). Truth Social, 15. 9. 2024, <<https://truthsocial.com/@realDonaldTrump/posts/-113141335012375231>> [11. 11. 2024].
- TRUMP D. (2024b). Bez názvu (status na sieti Truth Social). Truth Social, 15. 9. 2024, <<https://truthsocial.com/@realDonaldTrump/posts/-113142055285140086>> [11. 11. 2024].
- TRUMP D. (2024c). Bez názvu (status na sieti Truth Social). Truth Social, 5. 9. 2024, <<https://truthsocial.com/@realDonaldTrump/posts/-113085823661811338>> [11. 11. 2024].
- TRUMP, D. (o Harrisovej) (2024d). Nevedel som, že je černoška, stala sa ňou pred niekoľkými rokmi. *Správy RTVS*, 1. 8. 2024, <<https://spravy.rtv.sk/2024/08/trump-obvinil-harrisovu-zo-zneuzivania-jej-rasovej-identity-na-politicke-ucely-harrisova-hovori-o-neucte/>> [11. 11. 2024].
- TRUMP, D. (2024e). President Trump's Interview with Elon Musk on X. YouTube, 13. 8. 2024, <<https://www.youtube.com/watch?v=QzWjFzRMQNA>> [11. 11. 2024].

Kontakt:

Ing. Mgr. Ján Kšiňan, PhD.

Katedra politológie
Trenčianska univerzita Alexandra
Dubčeka v Trenčíne

Department of Political Science
Alexander Dubček University of
Trenčín

Email Address: ksinanjan@gmail.com